

26 Ιουλίου, 1991

[ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ, Δ/στής]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 146 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ,

Αιτητές,

v.

ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΜΕΣΩ
ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΟΓΙΣΤΗ ΩΣ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ,

Καθ' ων η Αίτηση.

(Υπόθεση Αρ. 634/84).

5 Προσφορές — Διαδικασία — Κατακύρωση προσφοράς — Ρυθμίζεται από το δημόσιο δίκαιο και διέπεται από την αρχή της νομιμότητας — Η επιλογή και κατακύρωση γίνεται προς το δημόσιο συμφέρον — Οι αποφάσεις κατακύρωσης υπόκεινται στον ακυρωτικό έλεγχο του Ανωτάτου Δικαστηρίου — Ίση μεταχείριση προσφοροδοτών διαφυλάσσεται από την αρχή της ισότητας και τις γενικές αρχές του ελεύθερου συναγωνισμού — Παράβασή της αποτελεί λόγο ακύρωσης.

10 Προσφορές — Διαδικασία — Γνωμοδότηση από εμπειρογνώμονες — Παραγνώρισή της και λήψη αντίθετης απόφασης, απαιτεί αιτιολόγηση της απόφασης — Παράλειψη αιτιολογίας αποτελεί λόγο ακύρωσης της απόφασης.

15 Οι αιτητές προσέβαλαν με την προσφυγή τους αυτή την κατακύρωση της προσφοράς των ενδιαφερομένων μερών για προμήθεια και εγκατάσταση ενός X-Ray Angiogram for Arterial Angiography and Digital Substraction Angiography και την μη αποδοχή της δικής τους προσφοράς από τους καθ' ων η αίτηση.

Το Ανώτατο Δικαστήριο, ακυρώνοντας την επίδικη απόφαση, αποφάσισε ότι:

20 (1) Οι διαπραγματεύσεις και τα διάφορα προπαρασκευαστικά στάδια μέχρι την συνολογήση σύμβασης ιδιωτικού δικαίου δεν έχουν εφαρμογή στη διαδικασία των προσφορών η οποία διέπεται από την αρχή της νομιμότητας και ρυθμίζεται από το δημόσιο δίκαιο.

25 Οι αποφάσεις κατακύρωσης προσφορών υπόκεινται στον ακυρωτικό έλεγχο του Ανωτάτου Δικαστηρίου με τον ίδιο τρόπο όπως

οι άλλες εκτελεστές διοικητικές πράξεις.

Οι προσφοροδότες πρέπει να τυγχάνουν ίσης μεταχείρισης τόσο από νομικής όσο και από πραγματικής πλευράς σύμφωνα με την συνταγματική αρχή της ισότητας όσο και τις εφαρμοζόμενες σε δημοπρασίες γενικές αρχές του Διοικητικού Δικαίου που απαιτούν να τηρούνται οι γενικές για ελεύθερο συναγωνισμό αρχές, η καταστρατήγηση των οποίων συνεπάγεται ακυρότητα.

5

Στην επίδικη υπόθεση η παράλειψη οποιασδήποτε επαφής ώστε να έχουν όλοι οι προσφοροδότες την ευκαιρία που δόθηκε στο ενδιαφερόμενο μέρος παραβιάζει τις γενικές αρχές ελεύθερου ανταγωνισμού και την αρχή της ίσης μεταχείρισης που διασφαλίζεται από το άρθρο 28.1 του Συντάγματος.

10

(2) Από τα πρακτικά της υπόθεσης φαίνεται ότι καμία αιτιολογία δεν δόθηκε για την παραγνώριση των εκθέσεων των δύο εμπειρογνομόνων που κλήθηκαν από την ίδια τη Διοίκηση για να τους συμβουλευθούν σχετικά με την αγορά ακτινολογικού αγγειογραφικού εξοπλισμού. Η Επιτροπή Προσφορών έχει διακριτική ευχέρεια ως προς την κατακύρωση της προσφοράς αλλά οφείλει να αιτιολογήσει την παραγνώριση των συστάσεων των εμπειρογνομόνων (Αιμίλιος Έλληνας & Σία Λτδ v. Υπουργείου Οικονομικών και άλλων).

15

20

Επίδικη απόφαση ακυρώνεται με έξοδα.

Αναφερόμενες υποθέσεις:

Medcon Construction and Others v. Republic (1968) 3 CLR 535.

A. Σαξείδης & Υιός Λτδ v. Δήμου Αθηαίνου (Προσφυγή αρ. 359/88, ημερ. 30/9/89.

25

Έλληνας & Σία Λτδ v. Υπουργείου Οικονομικών και άλλων (Προσφυγή αρ. 64/89, ημερ. 27/1/90).

Προσφυγή.

Προσφυγή εναντίον της απόφασης των καθ' ων η αίτηση με την οποία κατακύρωσαν την προσφορά για προμήθεια και εγκατάσταση ενός X-Ray Angioroom for Arterial Angiography and Digital Substraction Angiography στο ενδιαφερόμενο μέρος αντί στους αιτητές.

30

N. Παναγιώτου, για τους αιτητές.

35

N. Χαραλάμπους, Ανώτερος Δικηγόρος της Δημοκρα-

τίας, για τους καθ' ων η αίτηση.

Cur. adv. vult.

ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ, Δ. ανάγνωσε την ακόλουθη απόφαση. Με την παρούσα προσφυγή οι αιτητές ζητούν από το
5 Δικαστήριο την ακόλουθη θεραπεία:

"1. Δήλωση του Σεβαστού Δικαστηρίου ότι η απόφαση και/ή πράξη των καθ' ων η αίτηση που κοινοποιήθηκε και/ή που περιέχεται στην επιστολή τους που έστειλαν στους αιτητές με ημερομηνία 31.10.84 και στοιχεία
10 T283/56/27/8 με την οποία δεν αποδέχτηκαν την προσφορά των αιτητών για προμήθεια και εγκατάσταση ενός X-Ray Angiogram for Arterial Angiography and Digital Substraction Angiography είναι εξυπαρχής άκυρη, ανυπόστατη και στερημένη από κάθε νομικό
15 αποτέλεσμα:

2. Δήλωση του Δικαστηρίου ότι η απόφαση και/ή πράξη των καθ' ων η αίτηση να αποδεχτούν και/ή κατακυρώσουν την προσφορά των κ.κ. JOHN TALIANOS & CO LTD (SIEMENS) για την προμήθεια και εγκατάσταση
20 ενός X - Ray Angiogram for Arterial Angiography and Digital Substraction Angiography αντί αυτής των αιτητών είναι άκυρη, ανυπόστατη και χωρίς κανένα νομικό αποτέλεσμα."

Στις 5 Δεκεμβρίου, 1983, ο Γενικός Διευθυντής του
25 Υπουργείου Υγείας, ζήτησε προσφορές για την προμήθεια Ακτινολογικού Αγγειολογικού Εξοπλισμού για το Νοσοκομείο Λευκωσίας. Λήφθηκαν οκτώ προσφορές, οι οποίες ανοίχθηκαν στο Κεντρικό Συμβούλιο Προσφορών στις 10 Φεβρουαρίου, 1984, και τα πρότυπα τους δόθηκαν σε
30 αντιπρόσωπο του Υπουργείου Υγείας για μελέτη και αξιολόγηση. Για τη μελέτη των προσφορών, υποβλήθηκαν δύο εκθέσεις: Μια από την Τεχνική Επιτροπή και μια από τον Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Υγείας.

Οι δύο εκθέσεις, συζητήθηκαν στο Κεντρικό Συμβού-

λιο Προσφορών σε δύο συνεδρίες που έγιναν στις 13 Ιουλίου, 1984 και στις 18 Ιουλίου 1984. Επίσης μελετήθηκαν και οι ανεπίσημες εκθέσεις του Δρ. C. Coppolly και αποφασίστηκε, με πλειοψηφία 5:1 όπως γίνει εισήγηση στην Υπουργική Επιτροπή Προσφορών για κατακύρωση της προσφοράς στους κ.κ. John Talianos & Co Ltd., (Siemens) γιατί υπόβαλαν την πιο χαμηλή προσφορά εντός των προδιαγραφών. Η έκθεση υποβλήθηκε εκ μέρους του Κεντρικού Συμβουλίου Προσφορών στην Υπουργική Επιτροπή Προσφορών σε συνεδρία που έγινε στις 10 Αυγούστου 1984 και αποφασίστηκε όπως κληθεί εμπειρογνώμονας για να τους συμβουλέψει για τις μηχανές που θ' αγοραστούν. Η έκθεση του εμπειρογνώμονα καθώς και τα σχόλια των κ.κ. Α. Σαββίδη του Τμήματος Ηλεκτρομηχανολογικών Υπηρεσιών και Α. Πίττα, Μηχανολόγου στο Κεντρικό Συμβούλιο Προσφορών πάνω στην έκθεση του εμπειρογνώμονα, μελετήθηκαν σε νέα συνεδρία της Υπουργικής Επιτροπής Προσφορών που έγινε στις 24 Οκτωβρίου 1984, κατά την οποία αποφασίστηκε όπως κατακυρωθεί η προσφορά στους κ.κ. John Talianos & Co. Ltd. (Siemens) αντί του ολικού ποσού των Γερμανικών Μάρκων 1,533.325.- όπως ήταν η εισήγηση του Κεντρικού Συμβουλίου Προσφορών. Η απόφαση της Υπουργικής Επιτροπής Προσφορών κοινοποιήθηκε στο Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Υγείας στις 31 Οκτωβρίου 1984.

Η προσβαλλόμενη απόφαση κοινοποιήθηκε στους αιτητές με επιστολή ημερομηνίας 31 Οκτωβρίου, 1984. Εναντίον της πιο πάνω απόφασης καταχωρήθηκε η παρούσα προσφυγή στις 22.11.84.

Μεταξύ των λόγων που προβάλλονται για ακύρωση της κρινόμενης απόφασης είναι:

1. Παραβιάστηκε η αρχή της ίσης μεταχείρισης και του ελεύθερου ανταγωνισμού.

2. Η Διοίκηση όφειλε να δώσει ειδική αιτιολογία γιατί αποφάσισε αντίθετα με την γνώμη των δύο ξένων εμπειρογνομόνων.

3. Η προσφορά του ενδιαφερομένου μέρους ήταν εκτός και/ή κατά παράβαση των προδιαγραφών.

5 Προβλήθηκε ο ισχυρισμός εκ μέρους του ευπαίδευτου δικηγόρου των αιτητών για παράβαση των αρχών του ελεύθερου συναγωνισμού και της ίσης μεταχείρισης. Τον ισχυρισμό του αυτό, τον στηρίζει σε μια σειρά πράξεις της Διοίκησης που είναι οι πιο κάτω:

10 (α) Με το να ζητηθούν δήθεν διευκρινίσεις (με κάποιο TELEX που δεν ανευρίσκεται) μετά το κλείσιμο των προσφορών.

(β) Με το να γίνει ιδιαίτερη συνάντηση στο γραφείο του Υπουργού ως Προέδρου της Υπουργικής Επιτροπής χωρίς την παρουσία των υπολοίπων μελών της Επιτροπής.

15 (γ) Με το να μην τηρηθεί οποιοδήποτε πρακτικό κατά την συνάντηση στο γραφείο του Υπουργού.

20 (δ) Με το να στείλει το ενδιαφερόμενο μέρος, στον Υπουργό Οικονομικών επιπρόσθετη επιστολή και τελεξ (Παραρτήματα 5 και 6 στη γραπτή αγόρευση) σχετικά με το θέμα και μετά το κλείσιμο των προσφορών.

25 (ε) Με το να μη δοθεί η ίδια ευκαιρία (π.χ. κατ' ιδίαν συνάντηση με Υπουργό Οικονομικών, δικαίωμα αλλαγής της προσφοράς υπό τύπο προφορικών διευκρινίσεων κ.τ.λ.) και στους άλλους προσφοροδότες και ιδιαίτερα στους αιτητές.

30 (στ) Με το να αποδεχθούν και λάβουν υπόψη οι καθ' ων η αίτηση την αποστολή της επιστολής με ημερ. 12.3.1984 (παραρτήμα 4 στην γραπτή αγόρευση) από το ενδιαφερόμενο μέρος και την SIEMENS μετά το κλείσιμο των προσφορών.

(ζ) Με το να χαθεί δήθεν το Τελεξ που στάλθηκε προς την SIEMENS και/ή με το να γίνουν δεκτές οποιοσδήποτε

διευκρινίσεις το αποτέλεσμα των οποίων ήταν κατά την ηρωϊότερη κρίση, να επιτραπεί στο ενδιαφερόμενο μέρος να προσφέρει μεν γραπτώς στην αρχική του προσφορά 84MBYTE WINCHESTER DISC και να εννοεί 168 στις δήθεν διευκρινίσεις, που πουθενά δεν φαίνονται.

5

(η) Με το να εξετασθεί η προσφορά του ενδιαφερομένου μέρους ενώ όφειλε να είχε αποκλεισθεί από την αρχή χωρίς να ζητηθούν οποιεσδήποτε διευκρινίσεις ή χωρίς οποιαδήποτε άλλη διατύπωση.

(θ) Τέλος το γεγονός ότι επιτράπη στο ενδιαφερόμενο μέρος ν' αλλάξει με προφορικές δήθεν διευκρινίσεις την αρχική γραπτή προσφορά του και μάλιστα μετά το κλείσιμο των προσφορών.

10

Σε απάντηση του πιο πάνω ισχυρισμού, δηλαδή του ισχυρισμού (θ), ο δικηγόρος των καθ' ων η αίτηση ισχυρίστηκε ότι οι καθ' ων η Αίτηση δεν ζήτησαν διευκρινίσεις από το Ενδιαφερόμενο Μέρος ή την εταιρεία SIEMENS.

15

Στα πρακτικά της συνεδρίας του Κεντρικού Συμβουλίου Προσφορών, (παράρτημα Στ. στην ένσταση), που έγινε στις 18 Ιουλίου 1984, αναφέρονται μεταξύ άλλων τα πιο κάτω:

20

"Αναφορικά με τον αριθμό των Mbytes που προσφέρει η Siemens, ο κ. Σαββίδης αναφέρει ότι είναι συμφώνως των προδιαγραφών, και ότι η σύγκυση δημιουργήθηκε μετά από διευκρινίσεις που ζητήθηκαν από τη Siemens μετά το άνοιγμα των προσφορών."

25

Επίσης σε επιστολή του Ενδιαφερομένου Μέρους προς τον Υπουργό Οικονομικών, υπό την ιδιότητά του ως Προέδρου της Υπουργικής Επιτροπής Προσφορών, ημερομηνίας 11 Σεπτεμβρίου, 1984 (Παράρτημα 5 στη γραπτή αγόρευση των αιτητών), διαβάζουμε:

30

"ΘΕΜΑ: ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ ΑΓΓΕΙΟΓΡΑΦΙΑΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΜΗ 392/83

Σας ευχαριστούμε για τον χρόνο που διαθέσετε να μας δεχθείτε υπο την ιδιότητα σας ως Προέδρου της Υπουργικής Επιτροπής προσφορών και να συζητήσετε την πιο πάνω προσφορά μηχανημάτων Αγγειογραφίας.

- 5 "Ανταποκρινόμενοι στο ενδιαφέρον σας για επιπλέον πληροφορίες για την προσφορά, σας εσωκλείουμε τέλεξ που πήραμε από τους προμηθευτές μας που πιστεύουμε δίνει όλες τις πληροφορίες και απαντήσεις πάνω στο όλο θέμα. Είμαστε πάντοτε στην διάθεση σας
- 10 για οποιοσδήποτε πληροφορίες πιθανόν θα χρειαστείτε.

Αναμένουμε με μεγάλο ενδιαφέρον την απόφαση δια την πιο πάνω προσφορά, σας ευχαριστούμεν,"

- Επίσης σε Τηλέτυπο του Ενδιαφερομένου Μέρους με ημερομηνία 12 Σεπτεμβρίου 1984, (παράρτημα 6), αναφέ-
- 15 ρονται τα πιο κάτω:

"WE GIVE YOU HEREBELOW THE REQUESTED INFORMATION FOR HIS EXELLENCY THE MINISTER OF FINANCE."

- Απ' όλα τα πιο πάνω βγαίνει αβίαστα το συμπέρασμα
- 20 ότι, και διευκρινίσεις και πληροφορίες ζητήθηκαν από τους καθ' ων η αίτηση και ιδιαίτερες συναντήσεις είχαν το Ενδιαφερόμενο Μέρος και οι Καθ' ων η Αίτηση μετά το άνοιγμα των προσφορών, ενώ κάτι τέτοιο δεν έγινε με τους αιτητές και τους υπόλοιπους προσφοροδότες.

- 25 Οι συμβάσεις του Κράτους και των οργανισμών δημοσίου δικαίου συνάπτονται κατά κανόνα ύστερα από δημοπρασία ή μειοδοτικό διαγωνισμό. Με τη μέθοδο αυτή εκλέγεται το ικανότερο πρόσωπο στο οποίο ανατίθεται η εκτέλεση του έργου και προασπίζεται το κύρος των διοικητικών οργάνων εναντίον κάθε υπόνοιας μεροληπτικής
- 30 άσκησης των καθηκόντων τους. Οι διαπραγματεύσεις και τα διάφορα προπαρασκευαστικά στάδια μέχρι συνομολόγησης της σύμβασης στο ιδιωτικό δίκαιο δεν έχουν εφαρμογή στη διαδικασία των προσφορών, η οποία διέπεται

από την αρχή της νομιμότητας και ρυθμίζεται από το δημόσιο δίκαιο. Στις προσφορές πρέπει να εξασφαλίζεται με γενικό και απρόσωπο τρόπο, με καθορισμένους όρους, σε ελεύθερο διαγωνισμό ο οποίος διευκολύνεται με δημόσια γνωστοποίηση, η συμμετοχή κάθε ενδιαφερόμενου και η επιλογή και κατακύρωση να γίνεται προς το δημόσιο συμφέρο. 5

Οι αποφάσεις κατακύρωσης προσφορών υπόκεινται στον ακυρωτικό έλεγχο του Ανωτάτου Δικαστηρίου με τον ίδιο τρόπο όπως οι άλλες εκτελεστές διοικητικές πράξεις. 10

Οι προσφοροδότες πρέπει να τυγχάνουν ίσης μεταχείρισης από νομικής και πραγματικής πλευράς. Αυτό επιβάλλεται τόσο από τη συνταγματική αρχή της ισότητας που διασφαλίζεται με το Άρθρο 28 του Συντάγματος, όσο και τις εφαρμοζόμενες σε δημοπρασίες γενικές αρχές του Διοικητικού Δικαίου που απαιτούν να τηρούνται οι γενικές για ελεύθερο συναγωνισμό αρχές, η καταστρατήγηση των οποίων συνεπάγεται ακυρότητα. (Βλ. *Medcon Construction and Others v. Republic (Minister of Finance and Others)* (1968) 3 C.L.R. 535, στη σελ. 544). (Βλ. μεταξύ άλλων, Υπ. Αρ. 359/88, *Α. Σαζεΐδης & Υιός Λτδ. v. Δήμου Αθηαίνου*, απόφαση δόθηκε στις 30.9.89, Υπ. Αρ. 64/89, *ΑΙΜΙΛΙΟΣ ΕΛΛΗΝΑΣ & ΣΙΑ ΛΤΔ. v. 1. Υπουργείου Οικονομικών, 2. Γενικού Λογιστή ως Προέδρου Κεντρικού Συμβουλίου Προσφορών* απόφαση δόθηκε στις 27.1.90.) 20 25

Όλοι οι προσφοροδότες edικαιοούνται σε ίση μεταχείριση. Η παράλειψη οποιασδήποτε επαφής ώστε να έχουν και αυτοί την ευκαιρία που δόθηκε στο ενδιαφερόμενο μέρος, παραβιάζει τις γενικές αρχές για ελεύθερο ανταγωνισμό και την αρχή της ίσης μεταχείρισης, που διασφαλίζεται από το Άρθρο 28.1 του Συντάγματος. Βρίσκω τον πιο πάνω ισχυρισμό των αιτητών βάσιμο και ότι αυτό αποτελεί λόγο ακύρωσης της προσβαλλόμενης απόφασης. 30

Ένας άλλος ισχυρισμός που προβλήθηκε εκ μέρους των αιτητών, ήταν αυτός της έλλειψης ειδικής αιτιολογίας 35

για την παραγνώριση της συμβουλής των δύο εμπειρογνώ-
μόνων που η ίδια η Διοίκηση κάλεσε.

- 1 Στα πρακτικά της συνεδρίας της Υπουργικής Επιτρο-
πής Προσφορών που έγινε στο Υπουργείο Οικονομικών
5 στις 10 Αυγούστου, 1984, (Παράρτημα Θ), αναφέρονται:-

"Προμήθεια και εγκατάσταση ακτινολογικού Αγγεο-
γραφικού Εξοπλισμού για το Νοσοκομείο Λευκωσίας
(Υπουργείο Υγείας)

- 10 Μελετήθηκε η έκθεση του Προέδρου του Συμβου-
λίου Προσφορών με αρ. φακ. Τ.283/56/27/8 ημερ. 26
Ιουλίου, 1984. Κατά τη συζήτηση του θέματος, οι δύο
γιατροί κ.κ. Σπανός και Στυλιανού αναφέρουν ότι
15 όπως ετοιμάστηκαν οι προδιαγραφές, στους οποίους η
τελική μορφή δεν ήταν γνωστή καθιστούσε την προσφο-
ρά των SIEMENS εκτός προδιαγραφών. Οι κ.κ. Παλ-
ταϊάν και Σαββίδης τονίζουν ότι οι δύο γιατροί ήσαν
αναμειγμένοι με τις προσφορές, από την αρχή, και
ότι ενέκριναν την τελική μορφή των προδιαγραφών
20 όπως ζητήθηκαν οι προσφορές. Η προσφορά των
SIEMENS είναι σύμφωνη με τις προδιαγραφές σε όλα
τα σημεία και σε κανένα σημείο δεν είναι εκτός όπως
αναφέρεται στην ανεπίσημη έκθεση του Conally. Οι για-
τροί αναφέρουν ότι δεν συμφωνούν με το σημείο της
25 έκθεσης του Προέδρου του Συμβουλίου Προσφορών
που αναφέρεται στη δυναμικότητα του υπολογιστή.
Έχοντας υπόψη τις επιφυλάξεις των γιατρών, τα μέλη
της Υπουργικής Επιτροπής Προσφορών δεν μπορούν
να κατακυρώσουν την προσφορά και αποφασίζεται να
κλιθεί εμπειρογνώμονας να τους συμβουλέψει για τις
μηχανές που προσφέρονται. Ως εκ τούτου η λήψη από-
φαση αναβάλλεται."

- 30 Σε νέα συνεδρία της Υπουργικής Επιτροπής Προσφο-
ρών που έγινε στις 24/10/84, διαβάζουμε στα πρακτικά
της, (Παράρτημα Κ), τα εξής:

"Προμήθεια και εγκατάσταση ακτινολογικού Αγγειο-

γραφικού Εξοπλισμού για το Νοσοκομείο Λευκωσίας
(Υπουργείο Υγείας)

Το θέμα επαναφέρεται όπως αποφασίστηκε κατά τη συνεδρία της 10ης Αυγούστου, 1984. Μελετάται η έκθεση που υπόβαλε ο εμπειρογνώμονας που κλήθηκε να συμβουλέψει την Υπουργική Επιτροπή για τις μηχανές που προσφέρονται, και ο κ. Λ. Σαββίδης, Τεχνικός στο Τμήμα Ηλεκτρομηχανολογικών Υπηρεσιών, δίνει εξηγήσεις πάνω στα τέσσερα σημεία που αναφέρονται στην έκθεση του εμπειρογνώμονα. Μετά από συζήτηση του θέματος σε βάθος αποφασίζεται όπως κατακυρωθεί η προσφορά στους κ.κ. John Tallianos & Co. Ltd., (Siemens) στο συνολικό ποσό των Γ.Μ.1,533,25.- χωρίς Film Changer, που υπόβαλαν την χαμηλότερη προσφορά και ήταν εντός προδιαγραφών." 5 10 15

Από τα πιο πάνω φαίνεται ότι καμιά αιτιολογία δεν δόθηκε για την παραγνώριση των εκθέσεων των δύο εμπειρογνώμωνων που κλήθηκαν από την ίδια τη Διοίκηση για να τους συμβουλέψει σχετικά με την αγορά ακτινολογικού αγγειογραφικού εξοπλισμού για το Νοσοκομείο Λευκωσίας. 20

Στην Υπόθεση Αρ. 64/89, ΑΙΜΙΛΙΟΣ ΕΛΛΗΝΑΣ & ΣΙΑ ΛΤΔ, (ανωτέρω), ο αδελφός Δικαστής κ. Δ. Στυλιανίδης, αναφέρει σχετικά με το πιο πάνω θέμα, τα εξής στις σελ. 5-7:- 25

"Ο Καθηγητής Π.Δ. Δαγτόγλου στο σύγγραμμα του 'Γενικό Διοικητικό Δίκαιο' α' (1977) αναφορικά με τη φύση και το ρόλο των γνωμοδοτήσεων στη σελ. 143 λέγει:-

' Η γ ν ω μ ο δ ό τ η σ η μπορεί να προβλέπεται ως εκ ο υ σ ί α ή υ π ο χ ρ ε ω τ ι κ ή, αναλόγως εάν το αποφασίζουν όργανο υποχρεούται εκ του νόμου να την ζητήσει. Η υποχρεωτική γνωμοδότηση μπορεί να είναι απλή, όταν το αποφασίζουν όργανο δικαιούται ν' αποφασίσει κατά διάφορο τρόπο, και σ ύ μ φ ω 30 35

5 νη, όταν το αποφασίζουν δεν δικαιούνται να αποφασίσει χωρίς την σύμφωνη γνώμη του συμβουλευτικού (αν και μπορεί να απέσχει από κάθε ενέργεια). Σε όλες αυτές τις περιπτώσεις η απόφαση λαμβάνεται από μόνο το αποφασιστικό όργανο, ώστε η γνωμοδότηση έχει συμβουλευτικό μόνο, άρα μη δεσμευτικό χαρακτήρα και δεν είναι διοικητική πράξη. Το γεγονός ότι δημιουργεί την νομική υποχρέωση στο αποφασίζον όργανο να αιτιολογήσει την π α ρ έ κ κ λ ι -
10 σ ή τ ο υ από την γνωμοδότηση επί ποινή ακυρότητας της πράξεως του αποτελεί έμμεση μόνο εξωτερική επιρροή, που δεν αρκεί για να προσδώσει στην γνωμοδότηση χαρακτήρα διοικητικής πράξεως.'

15 Στο Σύγγραμμα του Μιχ. Δ. Στασινοπούλου - ' Μαθήματα Διοικητικού Δικαίου', στη σελ. 242 διαβάζουμε:-

20 ' Γ ν ω μ ο δ ό τ η σ ι ς είναι η έκφρασις της αντιλήψεως του οργάνου, συνήθως συλλογικού, διαθέτοτος δε κατά κανόνα τεχνικάς γνώσεις, επί της σκοπιμότητας ή της νομιμότητας της επιχειμένης εκτελεστής διοικητικής πράξεως. Κατά κανόνα, ο νόμος αρκείται εις τον διά της παροχής της τεχνικής αντιλήψεως διαφωτισμόν του αρμοδίου οργάνου, αναθέτει δ' εις τούτο, όπως περαιτέρω επιχειρήση ή μη την πράξιν, έστω και εναντίον της εκφρασθείσης
25 γνωμοδοτήσεως. Υπάρχει τότε η ' απλή ή συμβουλευτική' γνωμοδοτήσις, της οποίας η θέσπισις έχει την συνέπειαν ότι το αποφασίζον όργανον οφείλει μεν πάντως να προκαλέση και ακούση την γνωμοδοτήσιν, δεν οφείλει όμως να συμμορφωθή προς αυτήν.
30 Εν τούτοις, η τυχόν ασυμφωνία της επιχειρουμένης πράξεως προς την γνωμοδοτήσιν δημιουργεί κατά κανόνα υποχρέωσιν προς αιτιολογίαν αυτής.'

35 Στην υπόθεση *K.M.C. Motors v. Republic* (1985) 3 C.L.R. 1235, 1256, το Ανώτατο Δικαστήριο ακύρωσε την απόφαση κατακύρωσης της προσφοράς για έλλειψη αιτιολογίας για την παραγνώριση της σύστασης της

πλειοψηφίας της Τεχνικής Επιτροπής.

Στην υπόθεση *A. Trikomitis Ltd. v. Republic* (1986) 3 C.L.R. 262, 266, το Δικαστήριο ανέφερε ότι η διακριτική ευχέρεια της εκτίμησης των προσφορών ανήκει στην Επιτροπή Προσφορών αλλά αυτό δεν είναι απόλυτο. Η κρινόμενη απόφαση ακυρώθηκε γιατί δε δόθηκε εξήγηση για την παραγνώριση των συστάσεων των εμπειρογνομόνων και γιατί επελέγη η προσφορά των ενδιαφερομένων μερών χωρίς να ερευνηθούν τα ουσιαστικά πλεονεκτήματα των άλλων προσφορών. 5 10

Στην παρούσα υπόθεση η πλήρης παραγνώριση των συστάσεων των δύο Συμβουλευτικών Οργάνων χωρίς καμμία αιτιολογία καθιστά την προσβαλλόμενη πράξη αναίτιολογητη, αντίθετη προς τις αρχές του διοικητικού δικαίου και ακυρωτέα." 15

Η πιο πάνω θέση με βρίσκει απόλυτα σύμφωνο και για τον λόγο αυτό κρίνω ότι η προσβαλλόμενη απόφαση πρέπει ν' ακυρωθεί και για το λόγο αυτό.

Επομένως η προσφυγή επιτυγχάνει και η προσβαλλόμενη απόφαση ακυρώνεται. 20

Οι καθ' ων η αίτηση να πληρώσουν τα έξοδα.

Τα έξοδα να υπολογιστούν από τον Πρωτοκολλητή.

Επίδικη απόφαση ακυρώνεται με έξοδα.